

مقدمه:

طراحی به جهت زیبایی شهر، در چند سال اخیر در برخی از شهرهای کشورمان، رونق قابل توجهی گرفته است. این حرکت که از سوی برخی مسئولین شهری در برخی از شهرها رخ می‌دهد، از چند جهت قابل پیگیری و حتی اعتنا می‌باشد. چرا که اهمیت به زیبایی شهر، گونه‌های احترام به شهروندان و فضای زیست آنان به حساب می‌آید و این نگاه گونه‌ای احترام گذاری به شهروندان محسوب می‌گردد. از جنبه‌ای دیگر وجود این نمادها و علائم در شهرها، می‌تواند منجر به خاطره سازی برای شهروندان، به ویژه تازه‌واردین (مسافرین) به شهرها گردد. مباحث فرهنگی و القای فرهنگ خاص آن، از دیگر جنبه‌های کارکرد طراحی هنری منظر شهر می‌تواند به حساب آید.

این طرح که به عنوان اثر بدیع هنری تدوین گردیده، قصد ورود به مباحث تخصصی و پژوهشی منظر شهری و یا قابلیت‌های نشانه‌شناسی نوشتار در فرهنگ کشوری را ندارد؛ چرا که این موارد خود مباحث تخصصی و پژوهشی جداگانه‌ای می‌طلبد که اتفاقاً در چند سال اخیر، به ویژه به همت انتشارات سازمان زیباسازی شهر تهران، کم‌وبیش بدان پرداخته شده است. هدف از تدوین این طرح، عملیاتی شدن ایده‌ای است که در سطح شهر نصب شده و هم‌چنین بیان فرایند ایده یابی، طراحی و اجرای این طرح می‌باشد. چرا که طراح آن سعی نموده بر مبنای اصول طراحی و استفاده از نوشتارهای اسلامی در منظر شهری، اثری را بیافریند که تا حدودی در راستای اصولی باشد که پژوهشگران دیگر بدان پرداخته‌اند. (گرچه این سخن به دور از هرگونه ادعایی در جهت انجام کامل و بی‌ایراد اثر می‌باشد و تنها شاید این گونه‌آثار ورود و آغازی برای کارهای بی‌ایرادتر در حوزه فرهنگی دیارمان ایران عزیز باشد.)

طرح پیش‌رو در دو بخش تدوین گردیده است. در بخش نخست، گذری کوتاه به مباحث تعاریف و پیشینه منظر و اهمیت آن در زندگی شهر نشینی امروز شده است. در بخش دوم که مربوط به معرفی اثر و فرایند به وجود آمدن اثر بوده است، سعی شده از فرایند انگیزه و ایده‌یابی که نخستین مرحله‌ی پدید آمدن اثر می‌باشد شروع به توضیح داده شود. تا فرایند شکل‌گیری اثر از ابتدا تا نصب و مرحله به مرحله تدوین گردد. گرچه بیان مباحث بازاری و مراحل اداری عموماً در چنین طرح‌هایی جای خاصی ندارد، اما به دلیل نگاه

واقعی به موضوع، هم‌چنین مشکلاتی که فرایند طراحی در عمل برای طراح به وجود می‌آورد، بیان آن موارد، می‌تواند طرح را درست‌تر جلوه دهد. هم‌چنین سعی می‌شود بار معنایی بیشتر این طرح بر دوش تصاویر، پیش‌طرح‌ها و مراحل نصب باشد تا میزان بهره‌گیری آن برای دانشجویان افزایش یابد.

در خاتمه باید سپاسگذار افراد و مسئولینی باشم که با تصویب طرحی به عنوان اثر بدیع هنری در دانشگاه‌ها، اجازه آزمون و خطا به معلمانی می‌دهند که قصد دارند موارد صرفاً تئوری کلاس را به بوتله آزمایش و تولید بگذارند. این جنبه از فعالیت معلمان می‌تواند کارکرد یک اثر را به دانشجویان بنمایاند، تا باور این مطلب تقویت گردد که مباحث کلاس درسی می‌تواند و باید نمود بیرونی داشته باشد. از این گذشته در فرآیند اجرا و نصب یک اثر تجربه‌های کسب می‌گردد که در هیچ کتابی نوشته نمی‌شود و انتقال این تجربه‌ها به دانشجویان از مهمترین اهداف معلمی است. هم‌چنین از دیگر حُسن‌های این طرح (اثر بدیع هنری) می‌تواند این باشد که تنها راه امتیاز‌گیری معلمان هنری در دانشگاه‌ها، پژوهش نیست. بلکه راه‌های دیگری که نشان از خوش‌فکری مسئولین می‌باشد برای ارتقا و پیشبرد فنی و عملی معلمان دانشگاه‌ها در نظر گرفته شده است.